

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ

Мікроскопічні дослідження були започатковані на кафедрі анатомії медичного факультету Львівського університету професором [Йозефом Берресом](#), який очолював означену кафедру упродовж 1820-1832 років. Ним були закладені передумови вивчення будови людського тіла з урахуванням даних мікроанатомії, а відтак – гістології та ембріології. Свої мікроскопічні спостереження професор Беррес підсумував у власноруч ілюстрованому підручнику «Мікроскопічна анатомія тіла людини» (*Anatomie der mikroskopischen Gebilde des menschlichen Körpers*). Гістологічні дослідження професора Берреса продовжили його наступники – керівники кафедри анатомії професори [Август Фогт](#) (1850-1854), [Юліус Планнер](#) (1855-1863), [Ернест Ректоржик](#) (1863-1874). Зокрема, професора Планнера вважають [першовідкривачем рідких кристалів](#) (1861), феномен яких через понад 150 років знайшов широке застосування у техніці – при виготовленні моніторів комп'ютерів, екранів телевізорів, лазерів на рідких кристалах тощо.

Новий етап розвитку гістології та ембріології почався 1896 року, коли з ініціативи професора [Генрика Кадия](#) при кафедрі анатомії була створена гістологічна лабораторія, а відтак відкрита самостійна кафедра гістології та ембріології. Наступних 40 років (1897-1937) цю кафедру очолював світової слави гістолог [Владислав Шимонович](#). Найвагомим творчим доробком професора Шимоновича став його «Підручник гістології та мікроскопічної анатомії тіла людини включно з мікроскопічною технікою» (*Lehrbuch der Histologie und der mikroskopischen Anatomie mit besonderer Berücksichtigung des menschlichen Körpers einschliesslich der mikroskopischen Technik*, Wurzburg, 1901). Упродовж 1902-1930 рр. ця книга з відповідними доопрацюваннями витримала 11 перевидань німецькою, англійською, польською, іспанською та італійською мовами, заживши слави одного з кращих підручників гістології свого часу. Сфера наукових інтересів Владислава Шимоновича охоплювала питання гістофізіології надниркових залоз, дентину, кісткової тканини, чутливих нервових закінчень, зокрема, шкіри.

Протягом 1937-1943 років кафедру гістології та ембріології очолював учень професора Шимоновича [Болеслав Яловий](#). Ним опрацьовувалися питання гістофізіології, ембріогенезу та регенерації нервових закінчень, досліджувався вплив жіночих статевих гормонів на процеси згортання крові, була запропонована оригінальна методика забарвлення сполучної тканини. Після трагічної загибелі професора Ялового керівниками кафедри короткий час були [Федір Мучій](#) (1943-1944), [Юліан Кохановський](#) (1944-1945), [Юрій Полонський](#) (1945-1946), [Марія Сфремова](#) (1946-1947).

Від 1947 по 1963 рік кафедру гістології та ембріології очолював випускник Київського медичного інституту [Андрій Павлович Дибан](#). Напрямок наукової діяльності кафедри цього періоду – вивчення нормального та патологічного ембріогенезу, гістофізіології ендокринної системи. Професор Дибан запропонував методику диференційного виявлення базофілоцитів гіпофіза, опублікував низку монографій, присвячених питанням патології ранніх етапів ембріогенезу людини.

Упродовж 1964-1988 років кафедру очолювала професор [Свдокія Сергіївна Детюк](#). Її наукові пошуки були спрямовані на експериментальне вивчення впливу тироїдної патології материнського організму на репродуктивну функцію, ембріональний і постнатальний розвиток потомства. Під керівництвом професора Детюк виконано і захищено 3 докторських і 20 кандидатських дисертацій.

У 1988, 1994-95 навчальному році кафедру очолювала доцент [Антоніна Йосипівна Іванова-Согомонян](#). Вона була автором першого списку українських гістологічних термінів (1980), співавтором першого в незалежній Україні підручника гістології, опублікованого українською мовою (1992), списку українських ембріологічних термінів (1993), а також гістологічного тлумачного словника (1994).

Від 1989 року кафедру гістології та ембріології очолює учень професора Є.С.Детюк [Олександр Дмитрович Луцик](#). Науковий напрям, який розвивається під керівництвом професора Луцика – використання лектинів для гістохімічного дослідження

глікополімерів тканин людини і тварин в умовах норми, їх перебудови у процесі розвитку та при різних формах патології. У співавторстві з доцентом А.Й.Івановою-Согомонян та професором Ю.Б.Чайковським ним опублікований підручник «Гістологія людини», що був відзначений Державною премією України 1994 р. і упродовж наступних 20 років п'ять разів перевидавався. Під керівництвом О.Д.Луцика виконано і захищено 2 докторські і 5 кандидатських дисертацій, заплановані і виконуються 3 кандидатські дисертації.

Від 2005 року професором кафедри працює доктор медичних наук [Антоніна Михайлівна Ященко](#). Під керівництвом професора Ященко здійснюється науково-дослідна робота кафедри, працює науковий студентський гурток, захищено 5 кандидатських дисертацій, заплановані і виконуються 4 дисертації. А.М.Ященко – співавтор «Атласу мікроанатомії органів ротової порожнини» (1999), нею надавалась консультативна допомога при виконанні низки дисертаційних робіт – як працівникам ЛНМУ, так і здобувачам з різних регіонів України.

Від 2015 року на посаді професора кафедри працює доктор біологічних наук Ольга Петрівна Єлісеєва (тема докторської дисертації «Механізми жирнокислотної і гіпоксичної стимуляції кисневозалежних процесів при формуванні адаптаційних реакцій»; Київ, 2014), а від 2016 року – на аналогічній посаді – доктор біологічних наук Ростислав Олександрович Білий (тема докторської дисертації «Структурно-функціональні зміни поверхні клітин ссавців за умов апоптозу та їх роль у міжклітинних взаємодіях та імунній відповіді»; Львів, 2015).

Більш детальну інформацію стосовно здобутків вищезначених професорів можна відшукати в книзі [«Професори Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького 1784-2009»](#) та біографічних Інтернет-ресурсах. Біобібліографічні дані науково-педагогічного складу кафедри сучасного періоду представлені у вигляді окремих додатків до цього сайту.